

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 14 stycznia 2025 r.

PS.I.431.122.2024.MPR

**Pani
Bożena Białkowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Główna 24A
46-146 Domaszowice**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach od 22 listopada do 5 grudnia 2024 r. przeprowadzono w Ośrodku Pomocy Społecznej w Domaszowicach¹ kontrolę kompleksową w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² oraz zgodności zatrudnienia pracowników Ośrodka z wymaganymi kwalifikacjami.

Pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Ocenę działalności Ośrodka oparto o ustalenia kontroli opisane szczegółowo w protokole. Należy jednocześnie podkreślić, że stwierdzone uchybienie oraz nieprawidłowości nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki.

Należy pozytywnie ocenić działania podejmowane przez Ośrodek w zakresie zapewnienia mieszkańcom możliwości skorzystania z szerokiego wachlarza form wsparcia. Szczególnie dokumentacja dotycząca prowadzonej pracy socjalnej obrazuje właściwe rozpoznanie potrzeb osób objętych wsparciem – również tych na co dzień nie korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej – co pozwala na udzielanie adekwatnych form pomocy, także w zakresie podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób oraz ich integracji ze środowiskiem.

¹ Zwany w dalszej części wystąpienia: *Ośrodkiem*.

² Nazywana dalej: *ustawą*.

Wartym podkreślenia jest zapewnienie przez Ośrodek możliwości spotkań oraz konsultacji z radcą prawnym, czy psychologiem.

Dzięki współpracy z wieloma podmiotami – również tymi niezwiązanymi z bieżącą realizacją ustawowych zadań Ośrodka – możliwe jest docieranie z wieloma formami wsparcia do szerokiego grona mieszkańców gminy. Spośród wspomnianych powyżej wymienić można między innymi: Centrum Terapii i Psychoedukacji w Kluczborku i w Namysłowie, parafie na terenie gminy, Stowarzyszenie Wiosna, Klub sportowy Amicus Domaszowice, Placówki Służby Zdrowia, czy Zakłady energetyczne.

Odnosząc się do realizowanych zadań – pozytywnie oceniono:

- kwalifikacje pracowników socjalnych;
- wypełnienie przez pracowników socjalnych obowiązku związanego z podnoszeniem kwalifikacji;
- realizację zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej;
- działania w zakresie ustalania wysokości oraz okresu uprawnienia do zasiłku stałego;
- organizację, świadczenie i kontrolę specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi³;
- działania w zakresie wysokości odpłatności za świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz SUO;
- działania w zakresie ustalania konieczności kierowania do domu pomocy społecznej⁴ osób wymagających całodobowej opieki;
- świadczenie pracy socjalnej;
- działania podejmowane przez Ośrodek w ramach realizacji rządowych i regionalnych programów pomocy społecznej;
- sposób formułowania sentencji decyzji administracyjnych.

Nie wnosi się uwag do:

- kwalifikacji Kierownik Ośrodka;

³ Zwane dalej: *SUO*.

⁴ Zwany dalej: *DPS*.

- zgodności wynagrodzenia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 roku;
- zgodności przyznawania dodatków służbowych z zasadami określonymi w ustawie;
- realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- ustalania wysokości odpłatności za pobyt w DPS;
- współpracy z powiatowym urzędem pracy.

W zakresie prowadzonych postępowań ustalono, że:

- w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizacja wywiadów sporządzana była zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy, tj. nie rzadziej niż co 6 miesięcy;
- wnioski rozpatrywane były w terminie 1 miesiąca od daty wpływu do Ośrodka;
- wszystkie poddane analizie decyzje administracyjne zawierały poprawne pouczenie;
- na wszystkich dokumentach załączonych do wniosków o przyznanie pomocy widnieje data wpływu do Ośrodka, co jest zgodne z zasadą pisemności postępowania określoną w art. 14 k.p.a.;
- we wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje strony odebrały osobiście lub zostały one doręczone za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Ponadto należy wskazać, że z uwagi na brak złożonych wniosków oraz rozpoznanych w inny sposób potrzeb, w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował:

- 1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:
 - udzielanie schronienia osobom tego pozbawionym;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
 - opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
 - dożywianie dzieci;
 - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
 - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
 - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
 - opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
 - przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
- 2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom,

- którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Na podstawie ustaleń kontroli stwierdzono:

- 1) **uchybie** dotyczące wadliwej podstawy prawnej w wydanych decyzjach administracyjnych;
- 2) **nieprawidłowości** w tym:
 - a) **kluczowe**: brak;
 - b) **znaczące**, w zakresie:
 - nie spełnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - nieuprawnionego przekazywania danych świadczeniobiorców w sprawach zakończonych decyzjami przyznającymi prawo do: specjalistycznych usług opiekuńczych i SUO oraz kierowania i ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej – co stanowi naruszenie zasad określonych ustawie, a także przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
 - c) **zwykłe**, w zakresie:
 - nierzetelnego sporządzania sprawozdawczości, co stanowi naruszenie art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy;
 - przyznawania prawa do zasiłku celowego bez dokonania rozpoznania w zakresie potrzeb strony oraz ustalanie prawa do tego świadczenia na okres 2 miesięcy, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 ustawy;
 - przyznawania świadczeń pomimo braku pełnego rozpoznania sytuacji bytowej wnioskodawców, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 i ust. 5b pkt 20 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;

- nieprawidłowego uzasadniania prawnego wydawanych decyzji, które ze względu na nie odniesienie się do wszystkich przepisów przywołanych w podstawie prawnej decyzji – nie spełniają wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: niedostateczna znajomość przepisów: ustawy, k.p.a., rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone uchybienie i nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę, nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, wpływają jednakże na nieprawidłową realizację zadań określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- Rada i Wójt Gminy Domaszowice w zakresie niezapewnienia warunków lokalowych pozwalających na wypełnienie przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem,
- pracownicy socjalni w zakresie prowadzenia postępowań i sporządzania decyzji administracyjnych,
- Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami pomocy społecznej.

Nadmienić należy, że do ustaleń zawartych w protokole kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Jednocześnie mając na uwadze odpowiedzialność za nieprawidłowość dotyczącą braku zapewnienia warunków lokalowych pozwalających na spełnienie przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2022 r. poz. 2240), odstępuje się od formułowania w powyższym zakresie zaleceń pokontrolnych Kierownik Ośrodka. Zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu jednostki kontrolowanej zgodnie z art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

zalecam:

- 1) stosowanie zasad określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- 2) rzetelne sporządzanie sprawozdawczości oraz terminowe przekazywanie jej Wojewodzie Opolskiemu w formie dokumentu elektronicznego z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy;
- 3) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy;
- 4) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w punkcie 1, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej